

**แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3**
**Guidelines for Academic Service to Enhance Critical Thinking Skills of
Learners in Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3**

ศุภากร ศรีเที่ยงตรง¹ ประทุมทอง ไตรรัตน์² วิไลจิตร นิลสวัสดิ์³

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม¹

อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม^{2,3}

Supakorn Sritiengtrong¹ Pratoomtong Trairat² Wilaichitra Nilsawad³

Master's degree students Department of Educational Administration

Siam Technology College¹

Advisor Master of Education Degree Program

Department of Educational Administration Siam Technology College^{2,3}

E-mail : 64008113006@siamtechno.ac.th¹

Received : 27 September 2024

Revised : 9 October 2024

Accepted : 30 December 2024

บทคัดย่อ

ด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน การพัฒนาความสามารถในการคิดและการคิดอย่างเป็นระบบถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนในการตามทันการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและทางสังคม ดังกล่าว การเรียนรู้แบบเดิม ๆ เพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงได้นอกจากวิชาที่เรียนแล้ว สิ่งสำคัญคือต้องพิจารณาประเด็นอื่น ๆ ที่นักศึกษาควรรู้และเรียนรู้เพื่อเตรียมพร้อมและครอบคลุมมากขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ ในแง่นี้ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากทักษะดังกล่าวให้ชุดความจริงชุดใหม่ที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดของนักเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น 2) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี 3 การ

วิจัยนี้เป็นเชิงปริมาณนี้รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูจำนวน 286 คน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 262 คน คิดเป็นร้อยละ 83.75 % เครื่องมือประกอบด้วยแบบสอบถามแบบระดับคะแนน 5 คะแนน โดยมี IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.00 และความน่าเชื่อถือที่ .98 และการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการลำดับความสำคัญที่ปรับเปลี่ยน แนวทางที่นำเสนอได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน โดยใช้แบบฟอร์มการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เป็นระดับ 5 คะแนน สถิติการวิจัยประกอบด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับความสำคัญที่ปรับเปลี่ยน

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.39) และภาวะที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด (4.53) ดัชนีความต้องการลำดับความสำคัญของการจัดการวิชาการที่รายงาน $PNI_{modified} = 0.336$ โดยรวม ความต้องการลำดับความสำคัญรายบุคคลเรียงจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ การพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.344$) 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.334$) และการวัดผล การประเมิน และหน่วยกิต ถ่ายโอน ($PNI_{modified} = 0.333$) และเป็นจุดอ่อน ได้นำผลการวิจัยมากำหนดแนวทางการบริหารจัดการวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีที่ 3 ดังนี้ 1) การพัฒนาและส่งเสริมการจัดการสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการคิดเชิงวิพากษ์อย่างมีประสิทธิภาพ 1.1) การพัฒนาการจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มการตีความด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ 1.2) พัฒนากระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2.1) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ 2.2) การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะชีวิตด้วยการประเมินตนเอง 3) พัฒนาระบบการวัดประเมินผล และโอนหน่วยกิตการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3.1) การพัฒนาระบบการวัดผล การประเมิน และการโอนหน่วยกิตตามอนุมาณ 3.2) พัฒนาเทคโนโลยีการวัด ประเมิน และโอนหน่วยกิตตามมาตรฐาน

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารวิชาการ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เสริมสร้างทักษะ

Abstract

The development of critical thinking skills is a vital aspect of 21st-century learners in order to keep pace with changes. Statistical findings show that children with analytical thinking skills tend to have better civic-mindedness. Traditional academic management alone cannot adequately prepare learners for the rapidly changing environment. Hence, to explore guidelines academic management to enhance critical thinking skills among students under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3. These objectives were: 1) to study the current situation, desired situation, and essential needs, and 2) to propose guidelines for

academic management to promote critical thinking among students. This quantitative research used a sample of 286 school administrators and teachers, with 262 respondents completing the questionnaire, representing a response rate of 83.75%. The instruments included a questionnaire assessing the current and desired situations, using a 5-point Likert scale, with an IOC ranging from .67 to 1.00 and reliability at .98, along with an assessment of feasibility and appropriateness evaluated by 15 experts. Statistical analyses included percentage, mean, standard deviation, and modified priority needs index ($PNI_{modified}$). The findings revealed that the current situation was rated at a moderate level (mean = 3.39), while the desired situation was rated at a very high level (mean = 4.53). The overall $PNI_{modified}$ was 0.336. The highest priority needs were: 1) the development and use of educational technology and media ($PNI_{modified} = 0.344$), 2) the improvement of learning processes ($PNI_{modified} = 0.334$), and 3) assessment, evaluation, and credit transfer systems ($PNI_{modified} = 0.333$).

The results of the analysis informed the development of guidelines academic management to enhance students' critical thinking, based on synthesized research and academic theories. The proposed guidelines are as follows: Development and promotion of media and technology management for effective critical thinking, including: 1.1) Improving data management for interpretation through scientific methods. 1.2) Enhancing data analysis processes for learning management. Improving the quality of learning management processes based on critical thinking concepts, including: 2.1) Developing learning management to foster scientific learning methods. 2.2) Enhancing learning management quality to promote life skills through self-assessment. Developing assessment, evaluation, and credit transfer systems for critical thinking, including: 3.1) Developing assessment, evaluation, and credit transfer systems based on inference. 3.2) Advancing technology for assessment, evaluation, and credit transfer according to standards.

Keyword: Academic Management, Critical Thinking, Guidelines Management

1.บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2563-2580) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยปีงบประมาณพ.ศ.2564-2565ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา "การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ" ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการต่อยอดพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็น "วิถีนาคต วิถีคุณภาพ" สำหรับด้านคุณภาพได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่เหมาะสมตามช่วงวัย สามารถจัดการตนเอง มีการคิดขั้นสูงมีความสามารถในการสื่อสาร สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม เป็นพลเมืองที่ดี มีศีลธรรม และอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนรวมทั้งมีความจงรักภักดีต่อสถาบัน ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

โลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอย่าง โดยเฉพาะในเรื่องเทคโนโลยีที่เข้าสู่ระบบดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (Digital Disruption) เป็นการเกิดขึ้นของนวัตกรรมใหม่ที่เปลี่ยนรูปแบบวิธีการรวมถึงพฤติกรรมของคนในสังคมใดสังคมหนึ่งไปอย่างฉับพลัน ส่วนด้านการศึกษาที่เช่นกัน Disruptive Innovation มากมายในปัจจุบันที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และเช่นเดียวกัน สถาบันการศึกษาที่เป็นผู้ Disruptive Innovation จะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้มากกว่าสถานศึกษาที่ไม่มี Disruptive Innovation การจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การพูดบรรยาย การมอบหมายงาน เป็นต้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกต่อไป (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562) การมีพลวัตของการเปลี่ยนแปลงที่ยากจะคาดการณ์ และการเชื่อมโยงย่อมสะท้อนของการที่ประเทศหนึ่งจะต้องมีการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ของตนให้ทันหรือล้ำกว่าการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างทันทั่วทั้งที่หากไม่ทันอาจถดถอยไปกว่าที่จะตาม การเปลี่ยนแปลงในทุกเรื่อง เชื่อมโยงกับการที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียน การสอนการจัดการความรู้ต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนให้สูงสุด การที่ประเทศไทยมุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม รวมถึงการเปลี่ยนโครงสร้างตลาดแรงงานและบริบททางเศรษฐกิจที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องมีการปรับตัวตาม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นการเรียนในห้องเรียนเชิงวิชาการนั้นจะใช้การเรียนแบบเดิมเพียงแต่อย่างเดียวย่อมไม่สามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และควรพิจารณาประเด็นที่นอกเหนือจากวิชาที่เรียนแล้ว ว่าควรต้องรู้ อะไรอีกเพื่อเพิ่มความพร้อมและความสมบูรณ์ในการที่จะอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ สิ่งหนึ่งที่น่าจะมีความจำเป็นก็คือ การที่พัฒนาให้มีความสามารถในการคิดเป็นคิดและคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีความเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking Skills) เป็นทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การคิดวิเคราะห์ประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ที่อาศัยเหตุผลในการตรวจสอบข้อมูลได้อธิบายความหมายของการคิดเชิงวิพากษ์โดยไม่ให้ความรู้สึกความเห็นส่วนตัวมากระทบกระบวนการคิด มีลักษณะให้ความสำคัญกับกระบวนการ ให้ความสำคัญที่เป็นเหตุผล ระมัดระวังความรู้สึกหรือความคิดเห็นส่วนตัว วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบสิ่งที่เชื่อว่าถูกหรือผิด การคิดเชิงวิพากษ์จะทำให้ได้ความจริงชุดใหม่ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการคิดของผู้เรียนอีกด้วย และจากการประชุม “CHILD POLICY FORUM I : นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของนักเรียนไทย ได้กล่าวถึง ผลการวิจัยพบว่า เด็กไทยได้คะแนนการคิดวิเคราะห์ เกินร้อยละ 60 ในทุกวิชา เพียงร้อยละ 1.09 โดยเด็กที่มีผลการเรียนดี (วัดด้วยคะแนนสะสมในโรงเรียน) จะมีทักษะการคิดวิเคราะห์น้อยกว่า และมีจิตสาธารณะน้อยกว่าเด็กที่มีผลการเรียนต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผลทางสถิติพบว่า เด็กที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์จะมีแนวโน้มที่มีจิตสาธารณะที่ดีด้วย เด็กไทยมีจิตสำนึกถึงความรับผิดชอบของตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นในระดับหนึ่ง แต่ยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อโรงเรียนชุมชนสังคมน้อย (ปิงปอนด์ รักอำนวยกิจ และยศวีร์ สายฟ้า, 2559)

การบริหารวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียน ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทาง ปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) การบริหารวิชาการเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คุณภาพการศึกษามีผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นอย่างมาก หากครู หรือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ ก็อาจจะส่งผลให้กับคุณภาพของผู้เรียนนั้นไม่มีประสิทธิภาพ และไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่ระบุในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น การที่จะให้ผู้เรียนมี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ต้องการ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียน

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) ของผู้เรียน และนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่องแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า โดยมีขั้นตอนดำเนินงานออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยแต่ละขั้นตอนมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4. ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในปีการศึกษา 2565 ผู้บริหาร 98 คน รองผู้บริหาร 13 คน ครู จำนวน

1,060 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,171 คน (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดตัวอย่างโดย Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 286 คน

ผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วยกลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มที่ 2 ครู

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยใช้คำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เป็นแบบประเมินที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานในสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่ และค่าร้อยละ

1.1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

4.51–5.00 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียนในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียนในระดับมาก

2.51–3.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียนในระดับปานกลาง

1.51–2.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในระดับระดับน้อย

1.00–1.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในระดับน้อยที่สุด

1.1.3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน ของแนวการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยใช้คำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาความถี่ (Frequency)

1.1.4 ความต้องการจำเป็น โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรังปรุง (PNI_{Modified}) โดยรวบรวมข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จากขั้นตอนที่ 1 นำมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, น. 279) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } PNI_{\text{Modified}} = (I-D)/D$$

$$I = \text{สภาพที่พึงประสงค์}$$

$$D = \text{สภาพปัจจุบัน}$$

เมื่อคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดเรียงจากมากไปหาน้อย เพื่อทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยเทียบค่าเฉลี่ย PNI_{Modified} กำหนดการแปลค่าที่มีค่า PNI_{Modified} ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ยเป็นจุดแข็ง ส่วนด้านที่มีค่า PNI_{Modified} สูงกว่าค่าเฉลี่ยเป็นจุดอ่อน

1.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Objective Congruence: IOC)
- 2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

1.2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

- 1) ความถี่ (Frequency)
- 2) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 5) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
- 6) การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรังปรุง (PNI_{Modified})

2. ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 วิเคราะห์ด้วย

การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งกำหนดเกณฑ์แปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับน้อยที่สุด

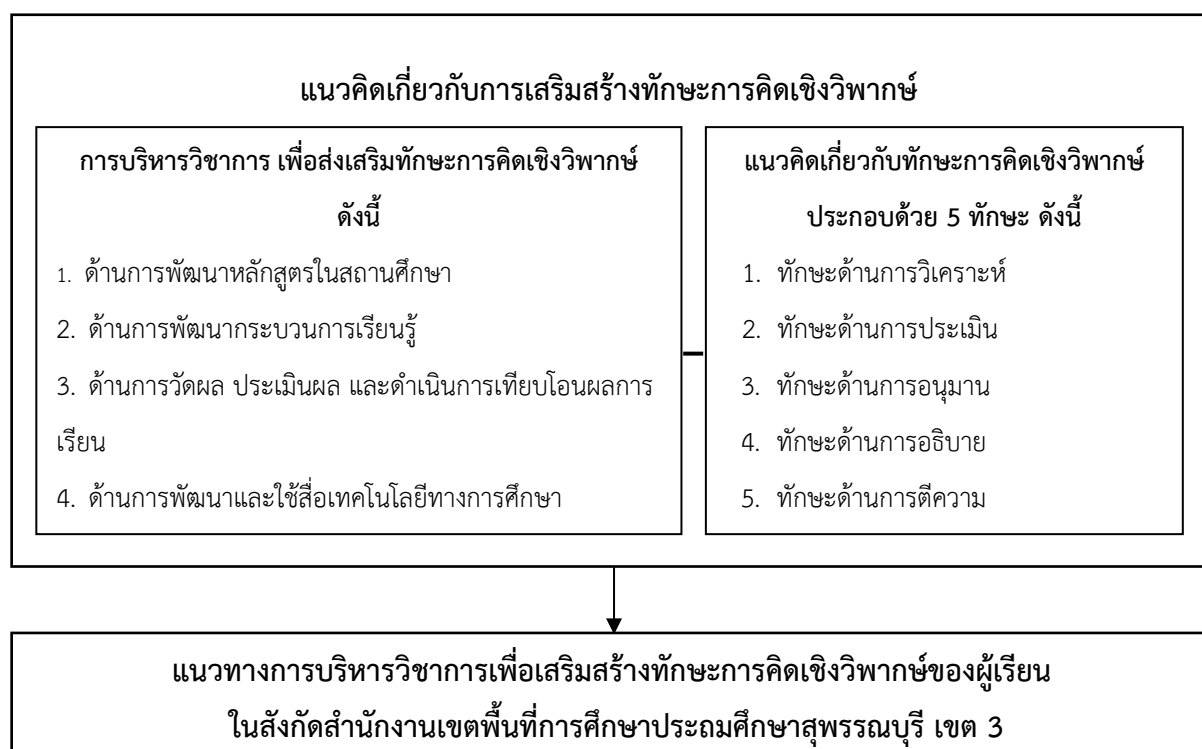
2.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7. กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ สรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

8. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านของทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์ด้านการประเมิน ด้านการอนุมาน ด้านการอธิบาย ด้านการตีความ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการตีความ และสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านของทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประเมินด้านการวิเคราะห์ ด้านการอธิบาย ด้านการอนุมาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการตีความ

2. ความต้องการจำเป็นของทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรให้มีกระบวนการเรียนรู้ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.224$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์พบว่า ด้านการอธิบาย ($PNI_{modified} = 0.249$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการประเมิน($PNI_{modified} = 0.224$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการตีความ($PNI_{modified} = 0.222$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการอนุมาน($PNI_{modified} = 0.215$) อยู่ในกลุ่มต่ำเป็นจุดแข็ง ด้านการวิเคราะห์($PNI_{modified} = 0.211$) อยู่ในกลุ่มต่ำสุดเป็นจุดแข็ง ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.239$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์พบว่า ด้านการอนุมาน($PNI_{modified} = 0.261$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการประเมิน($PNI_{modified} = 0.255$)อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการวิเคราะห์($PNI_{modified} = 0.238$) อยู่ในกลุ่มสูงซึ่งเป็นจุดอ่อน ด้านการตีความ($PNI_{modified} = 0.224$) อยู่ในกลุ่มต่ำเป็นจุดแข็ง ด้านการอธิบาย($PNI_{modified} = 0.218$)อยู่ในกลุ่มต่ำเป็นจุดแข็ง ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.242$) สามารถสรุปได้ดังนี้ทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์พบว่า ด้านการอนุมาน($PNI_{modified} = 0.262$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการอธิบาย($PNI_{modified} = 0.254$)อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการตีความ($PNI_{modified} = 0.251$)อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการวิเคราะห์ ($PNI_{modified} = 0.223$) อยู่ในกลุ่มต่ำเป็นจุดแข็ง ด้านการประเมิน($PNI_{modified} = 0.218$) อยู่

ในกลุ่มต่ำเป็นจุดแข็ง ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.220$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์พบว่า ด้านการตีความ ($PNI_{modified} = 0.230$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการวิเคราะห์ ($PNI_{modified} = 0.227$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการอธิบาย ($PNI_{modified} = 0.223$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านการอนุมาน ($PNI_{modified} = 0.212$) อยู่ในกลุ่มต่ำเป็นจุดแข็ง ด้านการประเมิน ($PNI_{modified} = 0.211$) อยู่ในกลุ่มต่ำเป็นจุดแข็ง

3. แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 นำผลการวิจัยมากำหนดเป็นแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้ 3 แนวทาง ดังนี้ (1) การพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการสื่อและเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพเพื่อการคิดเชิงวิพากษ์ (2) การพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงวิพากษ์ และ (3) การพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนของความคิดเชิงวิพากษ์ สามารถนำแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

9. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นนำมาสู่การอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน และสภาพปัจจุบันของด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเห็นได้ว่าจากกระบวนการคิด ทักษะวิธีการคิดของตนเองการคิดเชิงวิพากษ์ ที่เกิดจากสิ่งเร้าตามสภาพต่าง ๆ การคิดเชิงวิพากษ์สามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจต่อข้อโต้แย้งและประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหนังสือเรียนและห้องเรียน สามารถประเมินข้อโต้แย้งและประเด็นต่าง ๆ พัฒนาและปกป้องความคิดเพื่อสนับสนุนข้อโต้แย้งและความเชื่อของตนเองในการเรียนรู้รวมทั้งยังมีความสำคัญในบริบทอื่นๆ ทั้งด้านการงานการบริหารงานวิชาการจึงมีผลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ เบญจวรรณ กลสิผล (2565) ได้การศึกษาเรื่อง การบริหารวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญจังหวัดอ่างทองโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการ

ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา การเปรียบเทียบความแตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเช่นเดียวกับ พระบัญญัติ สุวรรณเดช (2561) ได้การศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร บทความต้องการนำเสนอการบริหารงานวิชาการ พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมขอขบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 9 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนข้อมูลสารสนเทศ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนงานวิชาการ มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนข้อมูลสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในด้านการจัดทำหลักสูตร โดยมีการประชุมชี้แจงให้ได้ทราบแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การตรวจเยี่ยมและสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีการประชุมชี้แจงนโยบาย/วัตถุประสงค์ ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมมือกันปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมิน มีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลของโรงเรียน ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ครูทุกกลุ่มสาระมีการร่วมมือพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยครูได้ดำเนินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ โรงเรียนมีการปรับปรุงการการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

2. สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต3 โดยภาพรวมและรายด้านของทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์ด้านการประเมิน ด้านการอนุมาน ด้านการอธิบาย ด้านการตีความ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการตีความ และสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านของทักษะที่สำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประเมินด้านการวิเคราะห์ ด้านการอธิบาย ด้านการอนุมาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการตีความ ซึ่งสอดคล้อง

กับอาจารย์ สุวัฒน์พงษ์ (2558) ได้การศึกษา เรื่อง การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาทางด้าน พบว่า ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ประกอบด้วย 6 ทักษะได้แก่ การวิเคราะห์ การตีความ การประเมินผล การอนุมาน การอธิบายและการตรวจสอบแก้ไขตนเองได้ มีความเหมาะสมทุกด้านและการเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

3. แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยการนำจุดอ่อนมากำหนดแนวทาง ประกอบด้วย 3 แนวทาง สำหรับแนวทางหลักที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการสื่อและเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพเพื่อการคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์ สุวัฒน์พงษ์ (2558) ได้การศึกษา เรื่อง การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 2 แนวทาง ได้แก่ กำหนดรายวิชาสอนการคิดเชิงวิพากษ์เป็นการเฉพาะ และ กำหนดให้สอนการคิดเชิงวิพากษ์สอดแทรกในรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา และสอดคล้องกับอาจารย์ สุวัฒน์พงษ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยม ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (2) กลยุทธ์ยกระดับการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (3) กลยุทธ์ปฏิรูปการบริหารบุคลากรเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (4) กลยุทธ์ขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (5) กลยุทธ์ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน (6) กลยุทธ์ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ (7) กลยุทธ์พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ สำหรับแนวทางหลัก 2 พัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Angeli and Valanides (2009) กำหนดกระบวนการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ 5 ขั้นตอนคือ (1) การวิเคราะห์ปัญหา (2) แนวทางการแก้ปัญหา (3) การให้เหตุผลกับแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (4) การตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และ (5) การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินการคิดการพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเองกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สอดคล้องกับบัญญัติแห่ง (2565) ในการศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้จบไปในแต่ละครั้งที่เข้า

สอนมาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจัย สร้างสรรค์ศึกษา และค้นคว้าได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นสาระ ความรู้ ด้วยตนเอง รักการอ่าน รักการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Education) และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนตัวความรู้ การพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องดำเนินการดังนี้ 1.กำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เชิงวิพากษ์ 2.จัดอบรมความรู้ให้กับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเชื่อมต่อแบบ เครือข่าย 3.กำกับติดตามผลการจัดอบรมและทดสอบคุณภาพของผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ สำหรับแนวทางที่ 3 พัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนของความคิดเชิงวิพากษ์ เช่นเดียวกับ ทวีสิน อำนวยพันธ์ วิไล (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ รวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา รูปแบบ การเรียนการสอนที่สังเคราะห์ขึ้น และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1.ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ 2.วิเคราะห์หลักการแนวคิด พื้นฐานของทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อสังเคราะห์สาระสำคัญเป็นแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบที่จะ พัฒนาขึ้น 3.สร้างรูปแบบปลั๊กกำหนดองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 4.จัดทำคู่มือการใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และแบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 5.ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 6.การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการ จัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนมีบทบาทที่สำคัญต่อกระบวนการ จัดการเรียนรู้การสอนของสถานศึกษา คือให้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการศึกษาหลาย ประการ และที่สำคัญคือเน้นเพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนการจัดสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ สถานศึกษาใน ฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องทำหลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติในการวัดและประเมินผล จึง กำหนดวิธีการดำเนินงานดังนี้ 1.กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนของ ความคิดเชิงวิพากษ์ 2.จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล 3.ประเมินผลระบบการวัดผลประเมินผล ของระบบการวัดผลทุกปีงบประมาณ

10. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สถานศึกษา สามารถใช้กรอบงานวิจัยและแนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้เพื่อนำไปใช้ ในการวางแผน กำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา และปรับปรุงระบบการทำงานภายในองค์กร ให้เป็นทิศทางเดียวกันทุกฝ่าย พร้อมทั้งอธิบายให้ครู และบุคลากรทุกคนได้ทราบถึงนโยบาย และแนวปฏิบัติที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้การทำงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งนำไปพัฒนาตนเอง และบุคลากรในการบริหารงานวิชาการเพื่อ เสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

1.2 สถานศึกษา ในการนำแนวทางแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิง วิพากษ์ของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ไปใช้ควรมีการอบรมแนวคิด ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ ที่จะสามารถพัฒนา ผู้เรียนให้มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของผู้เรียนสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือแนวทางการพัฒนาเชิงลึกจากการ สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

2.2 ควรศึกษารูปแบบแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ของ ผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

11. เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. (2567). *คู่มือการปฏิบัติงาน กลุ่มนโยบายและแผน*. [ม.ป.ท.]: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 พฤษภาคม 2567, จาก https://www.spb3.go.th/spb3/manual_detail.php?id=41
- ณัฐพงศ์ ลำภูทอง (2565). *การพัฒนาแบบการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย*. วารสารพุทธปัญญาปริทรรศน์, 7(3), 283-295.

- ทวีสิน อำนวยพันธุ์วิไล. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ
รวมพลัง ร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
(วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2567, จาก [https://nuir.lib.nu.ac.th/
dspace/bitstream/123456789/5011/1/59030602.pdf](https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5011/1/59030602.pdf)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ กลีผล. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกริก).
- ปิงปอนด์ รักอำนวยกิจ และ ยศวีร์ สายฟ้า. (2559). วิจัยชี้ได้คะแนนสอบดีมีทักษะการคิดวิเคราะห์ - จิต
สาธารณะน้อย. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2567, จาก [https://www.komchadluek.net/kom-
lifestyle/251730](https://www.komchadluek.net/kom-lifestyle/251730)
- พระบุญลัทธิ สุวรรณเดช. (2561). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางบอน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116
ตอน 74 ก. น. 6-7.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจิตนวัตกรรมการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำ
นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ
แห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ.
- อาจารย์ สุวัฒน์พงษ์. (2558). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

Volume 4 No 3 (September – December 2024)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2567)

~ AR 108 ~

Wishing Journal Review.

วารสารภาวนาสารปริทัศน์